

El periodisme com a gènere superior

AFP

PERE ANTONI PONS

David Remnick és el director de la revista *New Yorker*. També és un dels seus millors escriptors. Foguejat com a corresponsal del *Washington Post* a la Unió Soviètica entre el 1988 i el 1992, una experiència que li va permetre escriure l'impressionant *La tumba de Lenin* (Debate), Remnick té una paleta d'interessos molt eclèctica. Inclou des de la política fins a la literatura, passant per la mateixa professió periodística o les vicissituds de dos països als quals està vinculat personalment: Rússia i Israel. A *Reportero* reuneix onze perfils i un reportatge publicats entre el 1997 i el 2012, i hi fa un desplegament notable de virtuts periodístiques: versatilitat intel·lectual –és igual de creïble i penetrant quan escriu sobre Bruce Springsteen que

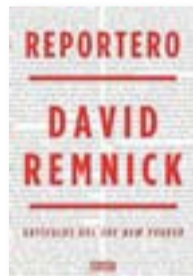
quan escriu sobre Benjamin Netanyahu–, finor en l'observació sociomoral i l'anàlisi política, empatia humana i habilitat no tan sols per explicar la realitat sinó també per narrar-la amb una prosa concisa i expressiva.

El model dels perfils de la *New Yorker* està molt fixat. L'objectiu és oferir un retrat panoràmic però alhora detallista –biografia professional i caràcter íntim– d'un personatge rellevant. Els perfils de *Reportero* sovint parteixen d'un pretext d'actualitat: el de Tony Blair l'agafa en plena campanya electoral per obtenir un tercer mandat, el de Don DeLillo està fet just després de la publicació de la seva millor novel·la (*Submón*) i el de Vaclav Havel va aparèixer poc després que deixés la presidència de la República Txeca. Com que la *New Yorker* és una bès-tia periodística singular, sempre pendent de l'actualitat sense ser-ne

mai esclava, també hi ha perfils fets sense motiu aparent: veiem el de Philip Roth sense cap nova novel·la per presentar; el d'Alexander Soljenitsin és el perfil d'un tòtem en procés de retirada o arraconament, i el d'Al Gore es va publicar quan ja se sabia que el candidat demòcrata a les eleccions del 2004 seria John Kerry. Menys actual, impossible. Tret que convinguem que el que és interessant sempre és actual.

Remnick té accés directe a tots els personatges que retrata; també pot entrevistar molts dels seus amics, col·legues, enemics i rivals. Això li permet recollir una quantitat ingent d'informació sobre el lloc on viuen –el desert d'Amos Oz o la luxosa casa de Gore, “*donde hay menos libros y más televisores de lo que cabría esperar*”–, sobre les seves famílies –en aquest aspecte, la història de Netanyahu és insuperable– i sobre la seva manera de fer i de ser. Aquesta proximitat personal enriqueix molt els textos. El perfil de Katharine Graham, la mítica propietària del *Post*, traspuja una calidesa plena d'arestes impossible de detectar i de reproduir si no l'has escrutada de prop. L'astúcia narrativa amb què Remnick organitza tot el material que maneja no és una virtut menor. Tampoc no ho és el bon ull amb què tria les frases que defineixen els perfils de manera més gràfica. “*Soy como un médico en una sala de urgencias, y yo soy la urgencia*”, diu Roth per explicar el seu frenesí creatiu. I així il·lustra un periodista rus el tarannà de Putin: “*Reacciona a las críticas como una persona del KGB*”.

La pregunta de si Remnick és crític o amable amb els perfils és improcedent. No vol jutjar, sinó comprendre i fer entendre: per això la seva mirada és desapaixonada, intensa i incisiva. La coberta de l'edició espanyola de *Reportero* usa una frase elogiosa del *New York Times* Book Review: “*Los artículos de David Remnick son literatura*”. Ximpleries. Són més que literatura. Són excel·lent periodisme. ♦♦

REPORTERO
DAVID REMNICK
DEBATE
TRAD. EFRÉN DEL VALLE I JUAN MANUEL IBEAS
368 PÀG. / 24,90 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

Psicòpates suecs a taula

Ens deixa bocabadats la implantació, la dedicació i la resposta popular que té la novel·la negra a Escandinàvia. I de retop a tot arreu. A nosaltres ens va arribant tot amb una mica de retard, però res a veure amb els primers temps, quan en Mankell treia el cap per casa nostra per primer cop. Els terminis d'arribada s'han anat escurçant en proporció directa a l'al·licient de l'existència de grans èxits editorials (el mateix Mankell, Larsson, Indridasson, Nesbø...) que empenyen endavant d'una manera forta i refiada. ¿Per què als suecs, noruecs, islandesos, etc., els agrada tant la novel·la negra? Una resposta ràpida i superficial ens diria que són les societats modernes escandinaves les que viuen un clar declivi del seu model social del benestar, que s'ha traduït en un desengany general de la població i, sobretot, en un augment dels casos criminals, tant els referenciats als suïcidis com als delictes comuns. No ho sabem. Potser precisament perquè són societats aparentment pacífiques, tot el que es relaciona amb la violència, a casa seva, els atrau més. I de retop, si està ben escrit, traspasa fronteres. A més, el gènere es renova constantment.

'PERSONA', D'ERIK AXL SUND

Ara mateix, el duet format per Jerker Eriksson i Håkan Axlander Sundquist, que treballen a quatre mans amb el nom de ploma Erik Axl Sund, acaba d'aterrar en català gràcies a l'editorial Empúries (traducció de Jordi Boixadó) amb el primer volum de la trilogia *Persona*. El format és el més habitual en els nòrdics: base argumental centrada en un policia, i diversos plans secundaris al voltant, amb un seguiment del criminal per part del lector (que el punt de vista narratiu amaga al protagonista, el policia) que ja ha aparegut en diverses novel·les negres escandinaves. La gran novetat de *Persona* és el joc a fons i sense complexos de la qüestió psicoanalítica. Hi és tan important el desenvolupament de les anàlisis, de les teràpies que s'hi fan (particularment a Victoria Bergman, el personatge que unirà la trilogia) com la trama policial.

Val la pena conèixer tota aquesta tropa de psicòlegs, pacients, policies i assassins que ens proposen aquests dos autors que semblen sortits directament d'un cartell anunciador d'un concert de punk. ♦♦

L'APARADOR

ARA

FICCIÓ

Put a pasta
EMILI BAYO
La Magrana

El Marc està escurant, l'exdona encara el burxa... De manera que quan la bella i perillosa Verònica –la seva amiga– li proposa de robar a casa del diputat Bernal, hi accedeix. No sortirà com imagina. Amb *Put a pasta*, Emili Bayo ha guanyat el premi Crims de Tinta 2015.

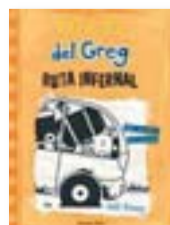
ASSAIG

L'artista sota el mite
EDUARD VALLÈS
MNAC

Amic íntim de Picaso i de Nonell, artista bohemi que va acabar prematurament amb la seva vida als 20 anys, Carles Casagemas ha sigut reivindicat recentment en una retrospectiva al MNAC. La monografia inclou un extens assaig de gran interès escrit pel comissari Eduard Vallès.

FICCIÓ

Diari del Greg 9
JEFF KINNEY
Estrella polar

L'últim viatge d'en Greg –personatge creat per Jeff Kinney– comença amb un munt de promeses, però de seguida les coses es comencen a espantillar. Els lavabos de les gasolineres, unes gavines boges, una competició de sabates pudents, un porc fugitiu: tot plegat, un petit malson explicat amb enginy.